

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av mervärdesskattelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av mervärdesskattelagen (RP 89/2020 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Delegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Risto Sakki, finansministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands näringsliv rf
- Centralhandelskammaren
- Företagarna i Finland rf
- Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Inget yttrande av

- Skatteförvaltningen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en temporär ändring av mervärdesskattelagen, som innebär att försäljning i Finland och gemenskapsinterna förvärv från andra medlemsstater av varor som används för att förhindra, testa och behandla smittfall av covid-19 ska befrias från skatt. Skattebefrielsen gäller försäljning till producenter av offentliga hälso- och sjukvårdstjänster och socialvårdstjänster samt till organisationer som godkänts av Tullen. Skatt som ingår i anskaffningar som gjorts för dessa försäljningar får dras av, det är således fråga om en nollskattesats. Förslaget hänför sig till de åtgärder som statsminister Sanna Marins regering vidtar för att underlätta bekämpningen av coronaepidemin.

Betänkande FiUB 12/2020 rd

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt. Det föreslås att lagen ska tillämpas retroaktivt från och med den 30 januari 2020 och gälla till och med den 31 juli 2020.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utfrågade sakkunniga har ansett propositionen vara viktig och den har vunnit ett brett understöd. Förslaget korrigerar i enlighet med sitt syfte den icke-neutrala behandling avseende mervärdesskatt som följer av kommissionens beslut och bestämmelserna om mervärdesbeskattning. Utskottet stöder den föreslagna ändringen, enligt vilken skatt inte betalas på försäljning eller gemenskapsinterna förvärv av varor som behövs på grund av covid-19, om köparen är en aktör som utan ersättning överlåter varorna till en producent av offentliga hälso- och sjukvårdstjänster eller socialvårdstjänster eller en sådan i kommissionens beslut avsedd statlig organisation eller organisation som godkänts av de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna eller ett allmännyttigt samfund. Det föreslås att nollskattesats även ska tillämpas på försäljning till sådana statliga organisationer som avses i kommissionens beslut. Utskottet anser att den föreslagna avgränsningen är korrekt och överensstämmer med kommissionens anvisningar.

Utfrågade sakkunniga har framfört att det är motiverat att utvidga den föreslagna befrielsen från mervärdesskatt för varor till privata aktörer som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster samt socialvårdstjänster. Ändringsförslaget har motiverats med administrativ effektivitet och effektiv skattekontroll samt med målen i kampen mot coronapandemin.

För att klargöra momsfrågorna har kommissionen tillsänt medlemsstaterna en tolkningsanvisning av den 3 april 2020. I anvisningen konstateras det att de nuvarande mervärdesskattebestämmelserna inte tillåter tillämpning av nollskattesatsen på gemenskapsinterna förvärv och inhemsk försäljning av varor som används för att förebygga, testa och behandla covid-19-smitta. Kommissionens förslag av den 18 januari 2018 till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller mervärdesskattesatser (COM(2018) 20 final), som för närvarande behandlas av rådet, tillåter dock en sådan tillämpning. Kommissionen har tidigare meddelat att den i allmänhet inte inleder överträdelseförfaranden när ett lagligt lagstiftningsförslag för förfarandet är under behandling i rådet. Enligt uppgifter från kommissionen kan privata aktörer som producerar offentliga hälso- och sjukvårdstjänster, exempelvis när kommunerna helt och hållet har lagt ut hälso- och sjukvårdstjänsterna på privata aktörer, jämföras med sådana andra offentligrättsliga organ som avses i kommissionens beslut. Kommissionen anser dock att undantaget inte omfattar privat hälsovård som tillhandahålls av privata aktörer. Därför anser utskottet att det inte är möjligt att utvidga det i propositionen föreslagna tillämpningsområdet för skattefrihet till att omfatta privata aktörer, även om det till vissa delar kan anses vara ändamålsenligt och det finns praktiska grunder för det.

Utskottet anser det vara viktigt att Tullen och Skatteförvaltningen ser till att det ges ut anvisningar och kundrådgivning med bred spridning och i rätt tid, eftersom det främjar förutsägbarheten i regleringen och förbättrar den skattskyldiges rättsskydd i oklara situationer. Utskottet betonar slutligen vikten av att följa och eventuellt ompröva lagförslagets giltighet. Man bör se till att den föreslagna bestämmelsens giltighet omvärderas, om giltighetstiden för kommissionens temporära beslut förlängs.

Betänkande FiUB 12/2020 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 89/2020 rd utan ändringar.

Helsingfors 16.6.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Esko Kiviranta cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Jari Koskela saf
medlem Elina Lepomäki saml
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jussi Saramo vänst
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Markku Eestilä saml
ersättare Sari Essayah kd
ersättare Lulu Ranne saf
ersättare Veronica Rehn-Kivi sv (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Ilkka Lahti.

Betänkande FiUB 12/2020 rd Reservation /saml och kd

RESERVATION /saml och kd

Motivering

I regeringens proposition RP 89/2020 rd till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av mervärdesskattelagen föreslås det att mervärdesskattelagen ändras temporärt så att inhemsk försäljning av varor som används för att förebygga, testa och behandla covid-19-smitta och gemenskapsinterna förvärv från andra medlemsstater kan befrias från mervärdesskatt på de villkor som anges i den föreslagna 38 c § i mervärdesskattelagen. Propositionen är viktig och motiverad som en del av coronastödsåtgärderna. Propositionen bör dock ändras så att regleringen gäller privata producenter av hälso- och sjukvårdstjänster samt socialvårdstjänster i större utsträckning än vad som föreslås.

Den föreslagna ändringen och gränsdragningen mellan offentliga och privata hälsovårdstjänster, som hitintills är okänd för beskattningspraxis, är problematisk. I mervärdesskattelagen eller beskattningspraxis har gränsdragningen aldrig gjorts på grund av att det är fråga om "en producent av offentliga hälso- och sjukvårdstjänster eller socialvårdstjänster". Således är definitionen i mervärdesskattelagens föreslagna 38 c § 1 mom. 1 punkten i propositionen RP 89/2020 rd främmande för mervärdesskattelagen och beskattningspraxis.

Det är särskilt viktigt att företagen utan oskäliga utredningskrav kan följa och iaktta bestämmelserna i skattelagen. På motsvarande sätt ska Skatteförvaltningens skattekontroll i fråga om skatt som betalas på eget initiativ vara effektiv, eftersom det är fråga om ett massförfarande. I sin föreslagna form innebär ordalydelsen i 38 c § i mervärdesskattelagen i värsta fall flera korrigeringar i efterhand för säljarna från skattefrihet till skatteplikt eller vice versa. Dessutom skulle säljarna vara tvungna att bära en oskäligt stor efterbeskattningsrisk, när beskattningen av försäljningen bestäms utifrån användningsändamålet för köparens masker i stället för köparens status.

Den begränsning som föreslås i tillämpningsområdet skulle behandla olika aktörer ojämnt. Exempelvis coronatest kan ordnas som en del av företagshälsovårdstjänsterna, som produceras av såväl privata aktörer som kommuner, och det är viktigt att skydda personalen mot smitta inom företagshälsovårdstjänsterna oberoende av producent. Om skattefriheten endast gäller offentligt producerade tjänster, skulle detta utgöra ett neutralitetsproblem mellan företagshälsovårdstjänster som produceras av olika aktörer.

Gränsdragningen i regeringens proposition baserar sig på en tolkning enligt vilken kommissionens beslut begränsar möjligheten att utsträcka skattefriheten till att omfatta privata producenter av hälsovårdstjänster. Alla andra medlemsländer har dock inte gjort en motsvarande tolkning.

För närvarande har redan många andra EU-medlemsstater fastställt en reducerad skattesats eller en skattesats på 0 procent för inhemsk skyddsutrustning och annan utrustning för bekämpning av coronaviruset. Till exempel i Holland har också försäljning av masker till privatpersoner frisläppts, medan försäljningen till privatpersoner i Finland inte ens har förts på tal, utan koncentrerat sig endast på försäljning till sådana aktörer inom social- och hälsovårdsbranschen vars tillstånd att producera tjänster är i skick. Förutom Nederländerna har åtminstone Italien, Österrike,

Betänkande FiUB 12/2020 rd Reservation /saml och kd

Estland och Irland tillåtit en skattesats på 0 procent för masker eller för masker och skyddsutrustning. Åtminstone Belgien, Frankrike, Grekland, Polen och Portugal har tillämpat en reducerad skattesats. Dessa länder gör ingen åtskillnad mellan privata och offentliga tjänsteleverantörer. Därför finns det inte heller i Finland några grunder för motsvarande gränsdragning utifrån kommissionens riktlinjer.

Sätten att ordna social- och hälsovårdstjänster är så olika i de olika medlemsstaterna att kommissionen avsiktligt har överlåtit bestämmanderätten till medlemsstaterna till denna del. Tillämpningen av en skattesats på 0 procent på aktörer inom hälso- och sjukvården samt socialvården som står under omfattande offentlig tillsyn är en ekonomisk precisionsåtgärd genom vilken man på ett relativt riktat sätt kan stödja aktörerna och tillsammans bekämpa covid-19-pandemin.

Det är värt att notera att handsprit och masker (mer allmänt: skyddsutrustning) inte nämns i bilagan till mervärdesskattedirektivet – så på motsvarande sätt som att fastställa en skattesats på 0 procent i Finland strider också fastställandet av en reducerad skattesats i princip mot direktivet. Kommissionen har dock konstaterat att den under dessa omständigheter inte kommer att väcka överträdelseförfaranden mot medlemsstaterna.

Införandet av temporär skattelagstiftning som baserar sig på en helt ny gränsdragning leder oundvikligen till många gränsdragningssituationer och en risk för efterbeskattning ur företagets synvinkel, vilket också med tanke på Skatteförvaltningens skattekontroll är en synnerligen tung administrativ åtgärd. Utifrån kommissionens och regeringens mål för bekämpning av coronapandemin, mervärdesskatteneutraliteten, tillämpningsområdet för kommissionens beslut och det manuella arbete som föranleds av de föreslagna begränsningarna anser vi att det är motiverat att tillämpa den föreslagna momsbefrielsen för varor i större utsträckning än vad som föreslagits på de privata aktörer som bedriver social- och hälsovårdstjänster under myndigheternas godkännande och tillsyn.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt finansutskottets betänkande, men 38 c § med följande ändringar: ***(Reservationens ändringsförslag)***

Reservationens ändringsförslag

38 c §

Skatt betalas inte på försäljning eller gemenskapsinterna förvärv av varor som direkt hänför sig till förhindrande, testning eller behandling av smitta med anledning av covid-19-epidemin, om köparen är

1) en i 34—36 § i mervärdesskattelagen avsedd producent av skattefria hälso- och sjukvårdstjänster eller en i 37—38 § i mervärdesskattelagen avsedd producent av socialvårdstjänster,

Betänkande FiUB 12/2020 rd
Reservation /saml och kd

2) en sådan statlig organisation eller organisation som godkänts av de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna som avses i kommissionens beslut (EU) 2020/491 om befrielse från importtullar och mervärdesskatt som beviljas för import av varor som krävs för att bekämpa effekterna av covid-19-utbrottet under 2020 eller ett sådant allmännyttigt samfund som avses i 4 §, eller

3) en aktör som utan vederlag överlåter varorna till en sådan aktör som avses i 1 eller 2 punkten. (2 och 3 mom. som i FiUB)

Helsingfors 16.6.2020

Elina Lepomäki saml
Sari Essayah kd
Timo Heinonen saml
Markku Eestilä saml